

Konjunkturbarometern December 2018

Konjunkturinstitutet är en statlig myndighet under Finansdepartementet. Vi gör prognoser som används som beslutsunderlag för den ekonomiska politiken i Sverige. Vi analyserar också den ekonomiska utvecklingen samt bedriver tillämpad forskning inom nationalekonomi.

I **Konjunkturbarometern** publicerar vi varje månad statistik över företagens och hushållens syn på den ekonomiska utvecklingen. Undersökningar liknande Konjunkturbarometern görs i alla EU-länder.

Rapporten **Konjunkturläget** är främst en prognos för svensk och internationell ekonomi, men innehåller också djupare analyser av aktuella makroekonomiska frågor. Konjunkturläget publiceras fyra gånger per år. **The Swedish Economy** är den engelska översättningen av delar av rapporten.

I **Lönebildningsrapporten** analyserar vi varje år de samhällsekonomiska förutsättningarna för lönebildningen.

Den årliga rapporten **Miljö, ekonomi och politik** är en översyn och analys av miljöpolitiken ur ett samhällsekonomiskt perspektiv.

Vi publicerar också resultat av utredningar, uppdrag och forskning i serierna **Specialstudier**, **Working paper**, **PM** och remissvar.

Du kan ladda ner samtliga rapporter från vår webbplats, www.konj.se. Statistik och data hittar du på www.konj.se/statistik.

Innehåll

Sammanfattning.....	4
Företag	6
Totala näringslivet	6
Tillverkningsindustri.....	6
Bygg- och anläggning.....	7
Detaljhandel.....	8
Tjänstesektorn.....	9
Hushåll	11

Sammanfattning

Barometerindikatorn ligger still på 106,3 i december. Även de ingående sektorernas konfidensindikatorer har rört sig förhållandevis lite från förra månaden och bilden är fortsatt splittrad. Hushållen och tjänsteföretagen är något mer pessimistiska än normalt samtidigt som signalerna från tillverkningsindustrin fortsätter att vara ovanligt starka.

Tillverkningsindustrins konfidensindikator ligger kvar på en betydligt högre nivå än normalt och steg till och med ytterligare marginellt i december. Industriföretagen är fortsatt positiva om orderstockarnas storlek och förväntar sig en stark produktionsutveckling de närmaste månaderna.

Även konfidensindikatorn för bygg- och anläggningsverksamhet steg marginellt i december, efter att ha fallit under tre månader i följd. Den ligger fortsatt på en nivå nära det historiska genomsnittet.

Detaljhandelns konfidensindikator ändrades inte nämnvärt i december. En något förbättrad syn på färdigvarulagrens storlek bidrar positivt till indikatorn. Försäljningsvolymen uppges å andra sidan ha ökat i mindre utsträckning än normalt de senaste månaderna vilket bidrar negativt.

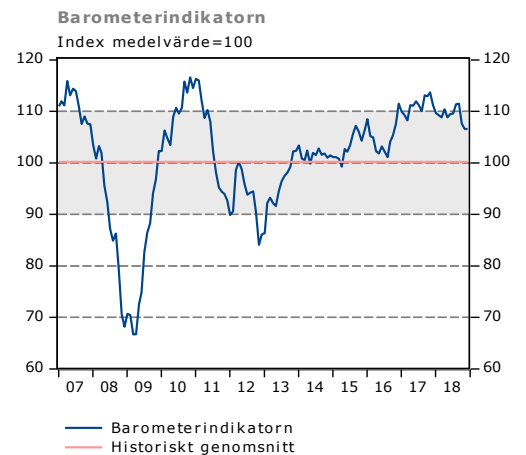
Tjänstesektorns konfidensindikator föll ytterligare något i december och ligger därmed en enhet under det historiska genomsnittet. Nedgången förklaras främst av en viss dämpning i tjänsteföretagens förväntningar på de närmaste månadernas utveckling av efterfrågan på deras tjänster.

Hushållens konfidensindikator sjönk ytterligare marginellt i december till följd av en ökad pessimism om ekonomin i Sverige.

Tabell 1 Indikatorer i Konjunkturbarometern

Index medelvärde=100

	okt 2018	nov 2018	dec 2018	Förändring	Läget
Barometerindikatorn	107,4	106,3	106,3	0,0	+
Konfidensindikatorer					
Tillverkningsindustri	115,2	115,8	116,2	0,4	++
Bygg- & anläggning	102,8	100,3	100,8	0,5	=
Detaljhandel	101,2	103,6	103,4	-0,2	+
Tjänstesektorn	102,1	99,4	99,0	-0,4	-
Hushåll	98,4	96,8	96,4	-0,4	-
Mikroindex hushåll	98,0	95,1	98,4	3,3	-
Makroindex hushåll	97,5	97,7	93,0	-4,7	-

Barometerindikatorn

mäter det aktuella stämningläget i den svenska ekonomin genom att sammanfatta resultaten från företags- och hushållsbarometern.

Konfidensindikatorer

används för att sammanfatta situationen och förväntningarna i en viss bransch eller sektor.

Mikroindex

sammanfattar hushållens syn på sin egen ekonomi.

Makroindex

sammanfattar hushållens syn på svensk ekonomi.

Läget

++ mycket starkare än normalt
+ starkare än normalt
= ungefär som normalt
- svagare än normalt
-- mycket svagare än normalt

Nettotal

är skillnaden mellan andelen respondenter som svarat till exempel ökat respektive minskat eller bättre respektive sämre på en fråga.

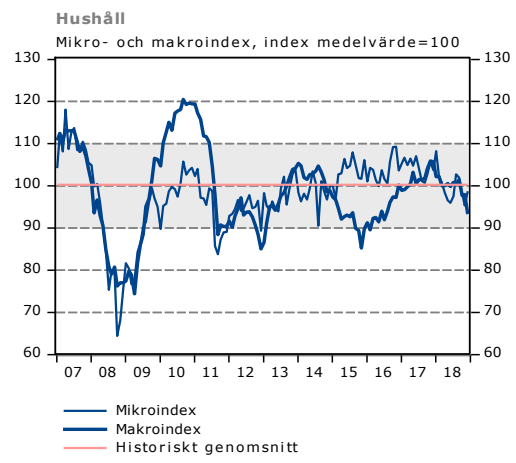
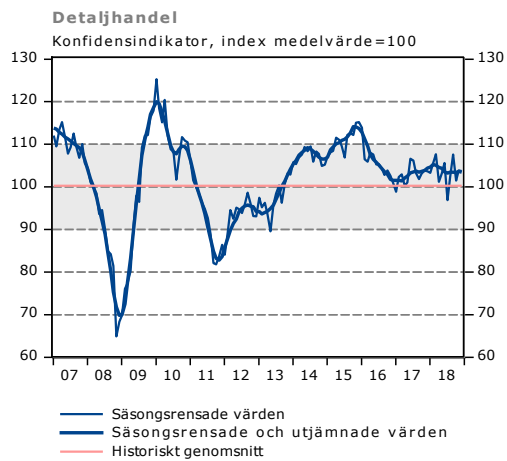
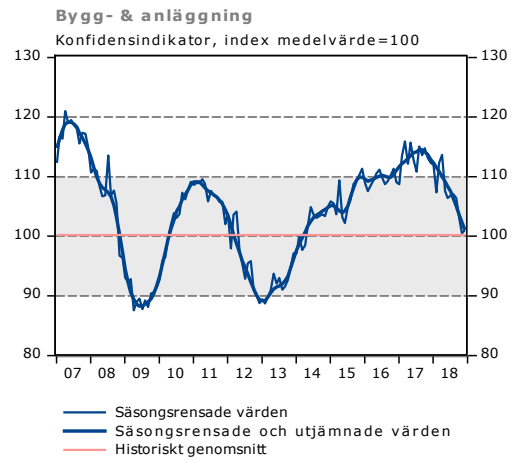
Säsongrensade och utjämnade tidsserier

Säsongrensning görs för att justera för regelbundet återkommande variationer under året. En utjämnad tidsserie visar på en mer långsiktig utveckling och tar bort bruset i högre grad än den säsongrensade serien. Alla diagram i Konjunkturbarometern visar säsongrensade tidsserier om inget annat anges.

Revideringar

Indikatorerna revideras varje månad när tidsserierna säsongrensas.

Läs mer om begrepp och metoder i metodboken för Konjunkturbarometern:
www.konj.se/metodbok

Företag

Totala näringslivet

ANSTÄLLNINGSPLANERNA HAR SÄNKTS NÅGOT

Konfidensindikatorn för näringslivet minskade för tredje månaden i rad, men överstiger fortsatt det historiska genomsnittet. Nedgången förklaras främst av en minskning i konfidensindikatorn för handeln (parti- och detaljhandeln) men även av något svagare signaler från tjänstesektorn.

Näringslivets syn på rådande efterfrågeläge har dämpats men är fortsatt starkare än normalt på bred front. Allra starkast är den bland företagen i tillverkningsindustrin.

Antalet anställda uppges ha ökat i oförändrat hög takt de senaste månaderna. Bygg- och anläggningsverksamhet är den enda sektor som redovisar neddragningar. Anställningsplanerna dämpades ytterligare något i december, men pekar trots det på en viss sysselsättningsökning i näringslivet även de kommande tre månaderna.

Tabell 2 Totala näringslivet

Indikator och säsongrensade netttotal

	Medel	sep 2018	okt 2018	nov 2018	dec 2018
Konfidensindikator	100	109,8	105,9	104,6	104,1
Efterfrågeläge	-16	4	-1	4	0
Antal anställda, utfall	-2	14	13	15	15
Antal anställda, förväntningar	-1	16	10	11	7

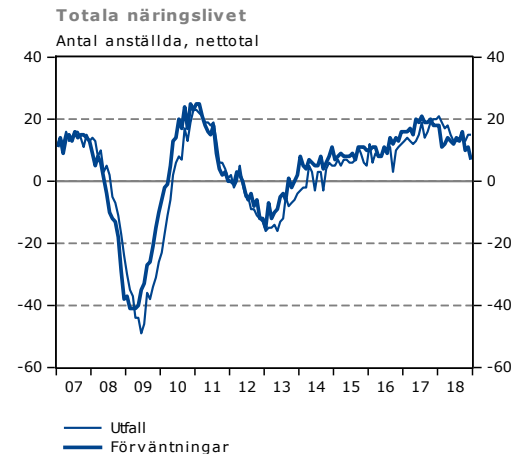
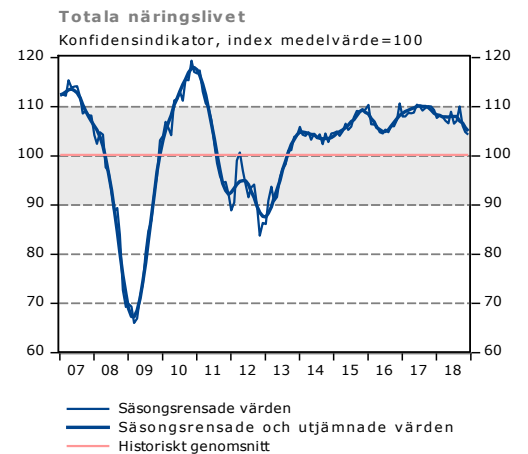
Anmärkning. Totala näringslivet är en sammanvägning av resultaten för bygg- och anläggning, tillverkningsindustri, handel och tjänstesektorn. Vikterna är andra än de som används vid beräkning av Barometerindikatorn.

Tillverkningsindustri

FORTSATT OPTIMISTISKA PRODUKTIONSPLANER

Utfall och nuläge: Industriföretagen rapporterar om ökad ordergång i större utsträckning än normalt, både på hemma- och exportmarknaden. Omdömena om orderstockarnas storlek är fortsatt positiva på bred front även om de dämpades marginellt i december.

Produktionsvolym och sysselsättning uppges sammantaget ha fortsatt öka i jämförelsevis stor omfattning de senaste månaderna. Färdigvarulagren bedöms vara något för stora, men missnöjet är mindre utbrett än normalt.

Förväntningar och planer: Tillverkningsindustrins produktionsplaner för kommande tre månader är fortsatt optimistiska. Exempel på industribranscher med ovanligt starka förväntningar på produktionsvolymen är motorfordonsindustri, annan transportmedelsindustri, massindustri och elektronikindustri.

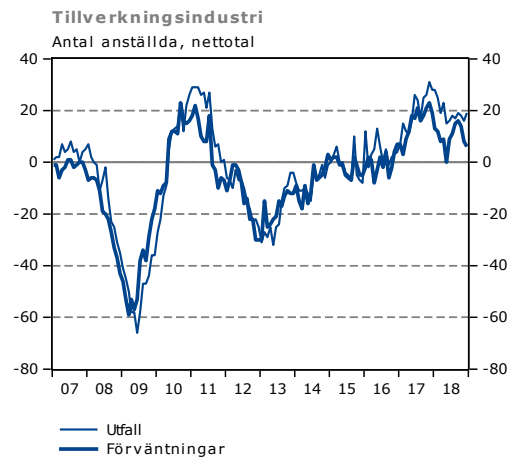
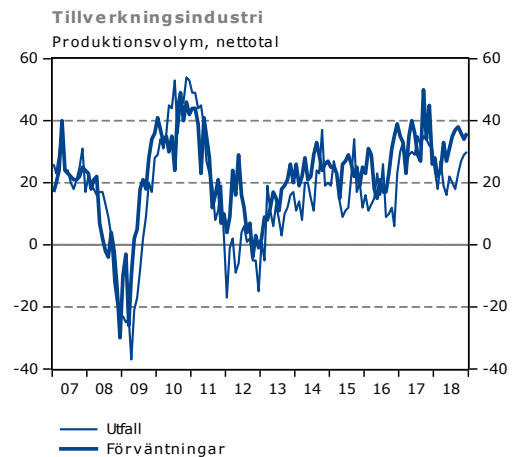
Industriföretagens anställningsplaner dämpades förvisso marginellt för tredje månaden i rad, men pekar fortfarande på en viss ökning i antal anställda framöver.

Försäljningspriserna förväntas stiga på både hemma- och exportmarknaden de närmaste månaderna.

Tabell 3 Tillverkningsindustri

Säsongsrensade netttotal

	Medel	sep 2018	okt 2018	nov 2018	dec 2018
Utfall och nuläge					
Produktionsvolym	16	23	27	29	30
Orderingång hemmamarknad	7	11	9	14	16
Orderingång exportmarknad	13	20	27	24	22
Orderstock, nulägesomdöme	-16	19	13	24	21
Exportorderstock, nulägesomdöme	-9	22	14	32	31
Färdigvarulager, nulägesomdöme	13	4	4	7	6
Antal anställda	-7	19	18	16	19
Förväntningar och planer					
Produktionsvolym	22	38	36	34	36
Försäljningspriser hemmamarknad	9	23	24	23	16
Försäljningspriser exportmarknad	2	19	17	19	17
Antal anställda	-11	16	14	8	6

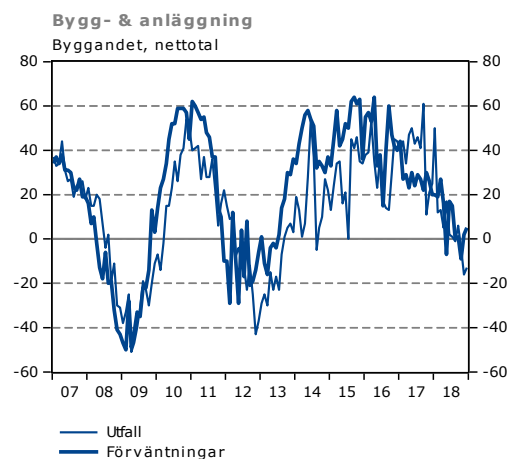
Bygg- och anläggning

TRENDMÄSSIGT SVAGARE SIGNALER

Utfall och nuläge: Bygandet uppges ha minskat de senaste månaderna beroende på utvecklingen för husbyggarna. Orderböckerna har dock fyllts på något under perioden och företagens omdömen om orderstockarnas storlek är fortsatt starkare än normalt. Dock syns en tydligt nedåtgående trend i omdömena om orderstockarna.

Det främsta hindret för ökat byggande anses fortsatt vara brist på arbetskraft även om allt färre företag svarar detta. Samtidigt har andelen byggföretag som anger finansiella restriktioner som det främsta produktionshindret ökat.

Trots att en hög andel företag rapporterar om brist på arbetskraft uppges antalet anställda sammantaget ha minskat inom bygg- och anläggningsverksamhet de senaste månaderna. Det

kan tyda på att det är en annan typ av arbetskraft som eftersöks än den man minskat ner på.

Förväntningar och planer: Bygget väntas sammantaget öka något men förväntningarna är mer dämpade än normalt. Företagens anställningsplaner, som sänkts rejält sedan början av året, pekar nu på ungefär oförändrad sysselsättning de närmaste tre månaderna.

Andelen byggföretag som tror sig kunna höja anbudspriserna är lika hög som andelen som planerar prissänkningar.

Tabell 4 Bygg- och anläggning

Säsongsrensade netttotal

	Medel	sep 2018	okt 2018	nov 2018	dec 2018
Utfall och nuläge					
Bygget	8	6	-4	-16	-13
Anbudspriser	-5	-1	-1	0	-3
Orderstock, förändring	5	22	9	8	21
Orderstock, nulägesomdöme	-25	5	-5	-9	-13
Antal anställda	-2	30	22	-4	-23
Förväntningar och planer					
Bygget	13	1	-9	2	5
Anbudspriser	0	0	2	-7	-2
Orderstock	11	15	29	22	15
Antal anställda	4	12	1	-10	-3

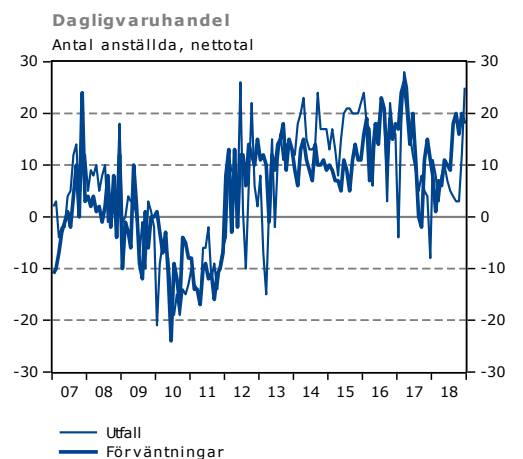
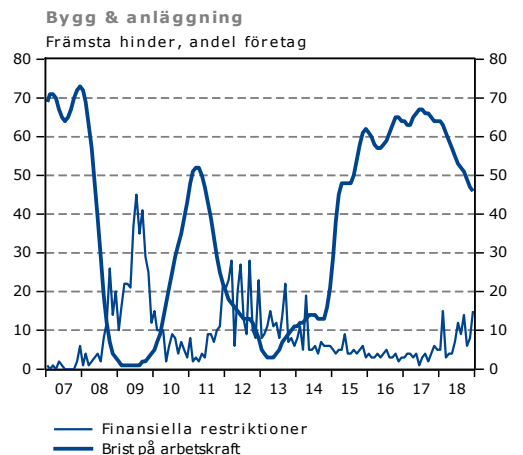
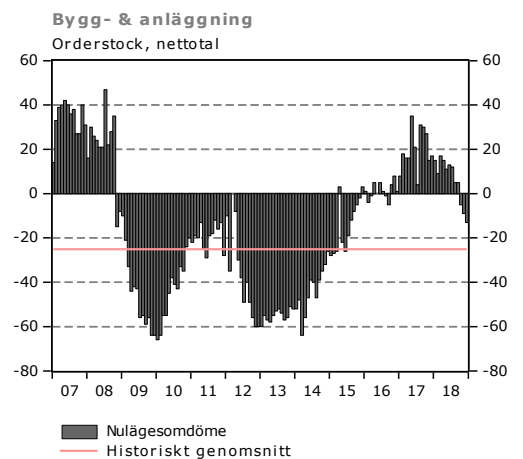
Detaljhandel

ÖKAD SYSSELSÄTTNING INOM DAGLIGVARUHANDELN

Utfall och nuläge: Företagen inom detaljhandeln rapporterar om försäljningstillväxt i något mindre utsträckning än normalt de senaste månaderna. Inom dagligvaruhandeln är andelen företag som rapporterar om ökad försäljningsvolym, för första gången sedan juli 2017, lägre än det historiska genomsnittet.

Det samlade omdömet om nuvarande försäljningssituation är i nivå med det historiska genomsnittet. Inom dagligvaruhandeln och handel med motorfordon anger en betydande majoritet av företagen att varulagren är lagom, medan en jämförelsevis stor andel företag inom sällanköpshandel uppger att de är för stora. Missnöjet med varulagren i sällanköpshandeln har dock minskat de senaste månaderna.

Antalet anställda uppges sammantaget ha ökat de tre senaste månaderna.

Förväntningar och planer: Förväntningarna på försäljningsvolymen på tre månaders sikt är något över det normala liksom förväntningarna på försäljningssituationen på sex månaders sikt.

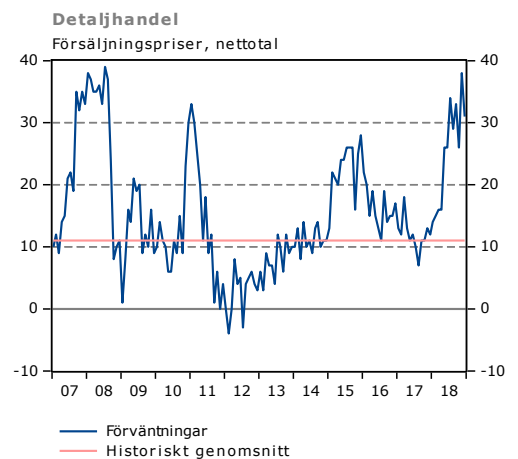
Försäljningspriserna väntas fortsatt kunna höjas i större utsträckning än normalt. Inom dagligvaruhandeln är det dock betydligt färre som räknar med att höja priserna jämfört med föregående månad, men likväl klart fler än normalt. Även inköpen av varor väntas sammantaget öka i större utsträckning än normalt.

Fler företag än normalt förväntar sig en ökning av antalet anställda, främst bland företagen inom dagligvaruhandeln.

Tabell 5 Detaljhandel

Säsongsrensade netttotal

	Medel	sep 2018	okt 2018	nov 2018	dec 2018
Utfall och nuläge					
Försäljningsvolym	26	28	25	24	19
Nuvarande försäljningssituation	3	12	-1	6	4
Varulager, nulägesomdöme	26	14	26	22	19
Antal anställda	3	3	3	7	15
Förväntningar och planer					
Försäljningsvolym	40	43	45	47	45
Försäljningspriser	11	33	26	38	31
Inköp av varor	17	11	16	21	27
Antal anställda	2	10	9	13	9
Försäljningssituation om 6 mån	44	37	49	50	48

Detaljhandeln definieras som:

Handel med motorfordon (SNI 45) +
Dagligvaruhandel (SNI 47.11 + 47.2) +
Sällanköpshandel (SNI 47.19 + 47.4-9) +
Detaljhandel med drivmedel (SNI 47.3)

Tjänstesektorn

SPRIDD BILD GÄLLANDE EFTERFRÅGAN I DECEMBER

Utfall och nuläge: Företagen i tjänstesektorn rapporterar om en utveckling av efterfrågan på företagets tjänster i ungefär normal omfattning. Utvecklingen skiljer sig dock åt mellan olika branscher. Svagast utveckling rapporteras av arkitekter, tekniska konsulter och resebyråer, medan utvecklingen bland uthyrnings- och leasingföretag, datakonsulter samt juridiska och ekonomiska konsulter är stark. Den samlade bedömningen av storleken på inliggande uppdrag är svagare än i november, men fortfarande starkare än det historiska medelvärdet.

Antalet anställda uppges ha ökat i jämförelsevis stor utsträckning de senaste månaderna.

Andelen företag som uppger att de kunnat höja försäljningspriserna de senaste månaderna är något högre än andelen som uppger att de har sänkt försäljningspriserna.

Förväntningar och planer: Tjänsteföretagens förväntningar på de närmaste månadernas efterfrågeutveckling är optimistiska i ungefär normal utsträckning. Anställningsplanerna pekar på en personalökning i ungefär normal omfattning, vilket är en nedgång jämfört med i november.

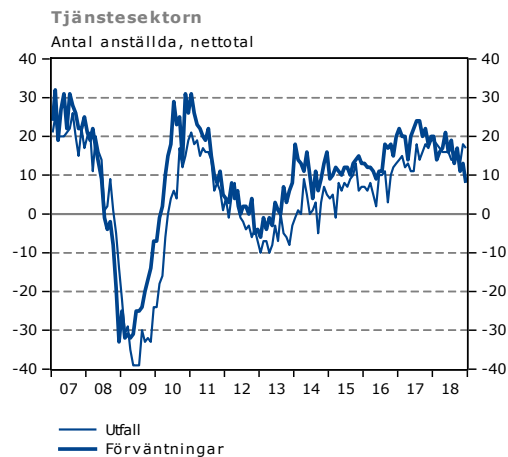
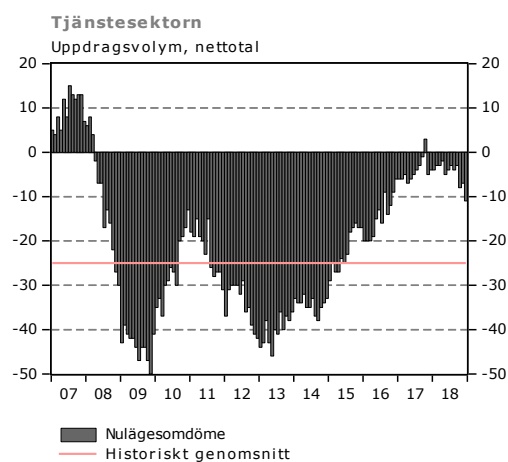
Försäljningspriserna väntas kunna höjas de kommande månaderna, i samma utsträckning som normalt. Arkitekter, arbetsförmedlare, finans- och försäkringsföretag samt fastighetsmäklare förväntar sig dock fallande priser.

Tabell 6 Tjänstesektorn

Säsongsrensade netttotal

	Medel	sep 2018	okt 2018	nov 2018	dec 2018
Utfall och nuläge					
Företagets verksamhet	22	25	19	17	16
Efterfrågan	19	29	28	15	18
Uppdragsvolym, nulägesomdöme	-25	-3	-8	-7	-11
Försäljningspriser	4	6	8	12	11
Antal anställda	1	16	13	18	17
Förväntningar och planer					
Efterfrågan	25	32	26	28	25
Försäljningspriser	10	9	10	12	10
Antal anställda	7	17	11	13	8

Svaren samlades in mellan 29 november och 13 december.

Hushåll

ÖKAD PESSIMISM OM DEN EKONOMISKA SITUATIONEN I SVERIGE

Utfall och nuläge: Hushållen är oförändrat positiva till hur deras egen ekonomi utvecklats de senaste tolv månaderna. Samtidigt anses den ekonomiska situationen i Sverige ha försämrats under perioden.

Hushållen är fortsatt något mindre positivt inställda än normalt till om det är rätt tidpunkt att göra större inköp (som exempelvis möbler, vitvaror och elektronik). Även sparande bedöms som mindre fördelaktigt än normalt. Samtidigt uppger betydligt fler än normalt att deras nuvarande ekonomiska situation är sådan att de sparar snarare än skuldsätter sig.

Risken att bli arbetslös bedöms ha minskat de senaste tolv månaderna.

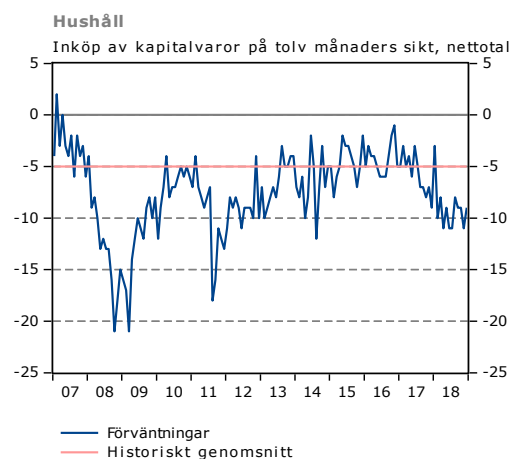
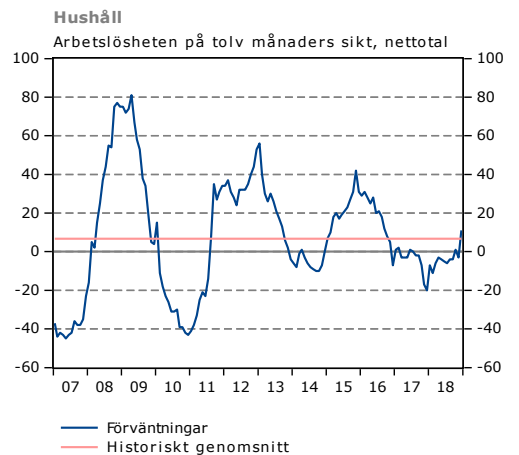
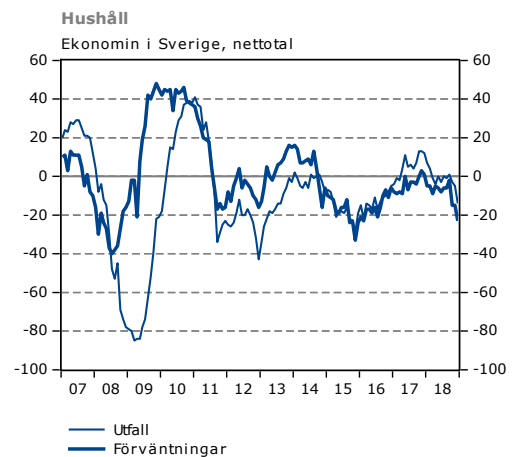
Förväntningar och planer: Hushållens förväntningar på hur den egna ekonomin kommer att utvecklas de närmaste tolv månaderna blev något mer optimistiska i december. Förväntningarna på den svenska ekonomin sänktes samtidigt avsevärt, till en betydligt lägre nivå än normalt. Hushållen tror nu även på ökad arbetslöshet de kommande tolv månaderna.

Drygt 75 procent av hushållen tror att de kommer att kunna spara något de närmaste tolv månaderna, vilket är en jämförelsevis hög andel. Samtidigt redovisas fortsatt förhållandevis dämpade planer på hur mycket pengar som kommer att användas till kapitalvaruinköp.

Pris- och ränteförväntningar: Hushållens inflationsförväntningar uppgår till 3,4 procent i december jämfört med 3,3 procent i november.

Ränteförväntningarna justerades ner ytterst marginellt jämfört med förra månaden, för samtliga tidshorisonter.

Svaren samlades in mellan 29 november och 13 december.

Tabell 7 Hushållsfrågor

Säsongrensade nettotal

	Medel	sep 2018	okt 2018	nov 2018	dec 2018
Utveckling de senaste tolv månaderna					
Egen ekonomi (bättre - sämre)	9	14	12	10	11
Svensk ekonomi (bättre - sämre)	-8	1	-3	-5	-14
Risken att bli arbetslös (ökat - minskat)	-9	-20	-21	-18	-21
Nulägesomdömen					
Kapitalvaruinköp (rätt - fel tidpunkt)	11	17	12	8	7
Att spara (fördelaktigt - ofördelaktigt)	18	8	8	10	6
Ekonomisk situation (sparar - skuldsätter sig)	56	73	73	75	71
Förväntningar på tolv månaders sikt					
Egen ekonomi (bättre - sämre)	19	19	17	18	21
Svensk ekonomi (bättre - sämre)	5	-2	-15	-15	-23
Arbetslösheten (öka - minska)	7	-4	1	-3	11
Egna inköp av kapitalvaror (mer - mindre)	-5	-9	-9	-11	-9
Eget sparande (troligt - inte troligt)	47	61	59	64	61

Tabell 8 Inflation och boräntor

Medelvärden i procent exklusive extremvärden

	sep 2018	okt 2018	nov 2018	dec 2018
Uppfattad inflation nu	3,5	3,5	3,6	3,7
Förväntad inflation om 12 mån	3,5	3,2	3,3	3,4
Förväntad rörlig bostadsränta om 1 år	2,26	2,34	2,36	2,34
Förväntad rörlig bostadsränta om 2 år	2,62	2,84	2,87	2,84
Förväntad rörlig bostadsränta om 5 år	3,25	3,41	3,46	3,44

Anmärkning. För en beskrivning av hur KI fastställer vilka observationer som ska uteslutas, se sidan 14 i Metodbok för Konjunkturbarometern på www.konj.se